

กฎหมายอาญา

มาตรา 1 - 58 , 107 - 208

(บรรยายครั้งที่ 4-5)

อ.นวรรตน์ กลิ่นรัตน์

5 สิงหาคม 2566

เท็จ

(1) มาตรา 175 ผู้ใดเอาความเท็จฟ้องผู้อื่นต่อศาลว่ากระทำความผิดอาญา หรือว่ากระทำความผิดอาญาแรงกว่าที่เป็นความจริง

(2) มาตรา 177 ผู้ใดเบิกความอันเป็นเท็จในการพิจารณาคดีต่อศาล ถ้าความเท็จนั้นเป็นข้อสำคัญในคดี

ถ้าความผิดดังกล่าวในวรรคแรก ได้กระทำในการพิจารณาคดีอาญา

(3) มาตรา 180 ผู้ใดนำสืบหรือแสดงพยานหลักฐานอันเป็นเท็จในการพิจารณาคดี ถ้าเป็นพยานหลักฐานในข้อสำคัญในคดีนั้น

ถ้าความผิดดังกล่าวในวรรคแรก ได้กระทำในการพิจารณาคดีอาญา

มาตรา 177 ผู้ใดเบิกความอันเป็นเท็จในการพิจารณาคดีต่อศาล ถ้าความเท็จนั้นเป็นข้อสำคัญในคดี

เห็นใครยิง แล้วเบิกความว่าไม่ได้เห็น เป็นเบิกความเท็จ

ฎ 404/2513 ข้อสำคัญในคดีอาญาหมายเลขแดงที่ 859/2511 คือ นายเทพหรือสุเทพได้ใช้ปืนยิงจำเลยกับพวกจริงหรือไม่ ฉะนั้น ข้อความอันเป็นเท็จที่จำเลยเบิกความว่าจำเลยได้ยินเสียงปืนดัง 10 นัด เข้าใจว่าเป็นเสียงปืนที่ยิงพวกจำเลย เพื่อแสดงว่าจำเลยไม่เห็นใครยิงปืนขึ้น 10 นัด ทั้ง ๆ ที่ความจริง จำเลยเห็นนายเทพหรือสุเทพเป็นคนใช้ปืนกระหน่ำยิงมาทางจำเลยเป็นเหตุให้ศาลพิพากษายกฟ้อง ปล่อยนายเทพหรือสุเทพไป จึงเป็นข้อสารสำคัญในคดี จำเลยต้องมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 177

ล่ามเบิกความเท็จ

ฎ. 10338/2557 คดีเดิม โจทก์ไม่สามารถติดตามตัวผู้เสียหาย ซึ่งเป็นประจักษ์พยานมาเบิกความเป็นพยานต่อศาลได้ จึงส่งบันทึกคำให้การชั้นสอบสวน บันทึกการชี้ตัวผู้ต้องหาและบันทึกการชี้ภาพถ่ายผู้ต้องหา ซึ่งจำเลยทำหน้าที่เป็นล่ามแปลภาษาให้และพิมพ์ลายนิ้วมือในคำแปลไว้กับจำเลยต้องส่งบันทึกการสอบปากคำจำเลยในฐานะผู้ทำหน้าที่ล่ามแปลภาษาเป็นพยานหลักฐานต่อศาล และเพื่อให้พยานดังกล่าวมีคุณค่าในการรับฟังจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำตัวจำเลยมาเบิกความยืนยัน การที่จำเลยเบิกความอันเป็นเท็จโดยเบิกความกลับคำให้การในชั้นสอบสวนเป็นว่า จำเลยพิมพ์ลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือลงในเอกสารทุกฉบับโดยที่จำเลยมิได้ทำหน้าที่เป็นล่ามแปล และมีได้สอบถามตัวว่าจะทำหน้าที่เป็นล่ามแปลต่อพนักงานสอบสวน ทั้งเบิกความด้วยว่าจำเลยมิได้ทำหน้าที่เป็นล่ามในการชี้ตัวและชี้ภาพถ่ายผู้ต้องหาทั้งสองเลย ความเท็จที่จำเลยเบิกความจึงเป็นข้อสำคัญในคดี เพราะหากศาลเชื่อตามคำเบิกความของจำเลย พยานเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการทำหน้าที่ล่ามแปลของจำเลยดังกล่าว ย่อมเป็นพยานหลักฐานชนิดที่เกิดขึ้นโดยมิชอบที่ศาลจะรับฟังเป็นพยานหลักฐานไม่ได้เลย ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 226 เพียงความเท็จที่ผู้กระทำความผิดเบิกความเป็นข้อสำคัญในคดีที่จะพิสูจน์ความจริงได้ก็ครบองค์ประกอบความผิดแล้ว หากต้องเป็นข้อสำคัญในคดีถึงขนาดที่ศาลจะรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้หรือไม่ได้แต่อย่างใด

เบิกความเท็จเพื่อไม่ให้คดีขาดอายุความ

ฎ.1673/2529 การที่จำเลยเบิกความในคดีที่โจทก์ในคดีนี้ถูกฟ้องเป็นจำเลยว่า จำเลยเพิ่งเปิดเผยเหตุแห่งการกระทำผิดของโจทก์ให้แก่ ส.ทราบ แต่ที่จริงแล้ว ส.และจำเลยทราบเหตุดังกล่าวมาก่อนแล้ว เหตุที่จำเลยเบิกความดังกล่าวก็เพื่อมิให้คดีขาดอายุความ คำเบิกความของจำเลยจึงเป็นเท็จคดีก่อนโจทก์ถูกฟ้องในข้อหาภัยอกซึ่งเป็นความผิดอันยอมความกันได้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 356 ถ้าผู้เสียหายมิได้ร้องทุกข์ภายในสามเดือนนับแต่วันที่อยู่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิดเป็นอันขาดอายุความ ตามมาตรา 96 เมื่อขาดอายุความแล้วสิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39(6) เห็นได้ว่าคำเบิกความเท็จของจำเลยเป็นข้อสำคัญในคดีโดยสนับสนุนข้ออ้างของ ส.ในข้อที่ว่าสิทธิที่จะฟ้องร้องโจทก์ยังมีได้ระงับไปด้วยคดีขาดอายุความ

นำเช็คที่ให้ยึดถือไว้เป็นประกันหนีไปฟ้อง เป็นฟ้องเท็จและเบิกความเท็จ

ฎ.3051/2563 โจทก์ออกเช็คเพื่อแลกเงินสดจากจำเลย การที่โจทก์ออกเช็คสั่งจ่ายเงินให้แก่จำเลยนั้น จึงเป็นการออกเช็คเพื่อประกันหนี้ไม่ใช่ชำระหนี้ เมื่อจำเลยนำเช็คพิพาทไปฟ้องกล่าวหาว่าโจทก์ออกเช็คให้แก่จำเลยเพื่อชำระหนี้ค่าติดตั้งกระจกโดยเจตนาที่จะไม่ให้มีการใช้เงินตามเช็ค จึงเป็นการฟ้องคดีอาญาต่อศาลว่าโจทก์กระทำความผิด การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดฐานฟ้องเท็จ จำเลยเบิกความในการพิจารณาคดีอาญาของศาล ยืนยันตามฟ้องว่าเช็คพิพาทเป็นเช็คที่โจทก์ออกเพื่อชำระหนี้ค่าติดตั้งกระจกให้จำเลย เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่าให้จำเลยยึดถือไว้เพื่อเป็นประกันหนี้ คำเบิกความของจำเลยย่อมเป็นความเท็จและเป็นข้อสาระสำคัญในคดี เพราะถ้าศาลฟังว่าเช็คพิพาทโจทก์ออกให้จำเลยเพื่อเป็นการชำระหนี้ค่าติดตั้งกระจก ศาลก็อาจพิพากษาลงโทษจำคุกโจทก์ได้ จำเลยย่อมมีความผิดฐานเบิกความเท็จในการพิจารณาคดีอาญา ความผิดฐาน**เบิกความเท็จ**ในการพิจารณาคดีอาญาให้ลงโทษ จำคุก 6 เดือน ลดโทษให้หนึ่งในสามแล้ว คงจำคุก 4 เดือน เมื่อรวมกับโทษในความผิดฐานฟ้องเท็จเป็นจำคุก 12 เดือน

**ฟ้องเท็จและเบิกความเท็จว่าเขากล่าวดูหมิ่นและหมิ่นประมาทตน ผิดเอง
ทั้งฟ้องเท็จและเบิกความเท็จ ศาลฎีกาจำคุกไม่รอ**

ฎ.2614/2562 คดีก่อนถึงที่สุดตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ว่า โจทก์ไม่ได้
พูดถ้อยคำที่จำเลยกล่าวหาในฟ้องว่าโจทก์พูดดูหมิ่นและหมิ่นประมาทจำเลย
ว่า “โจทก์เป็นคนโกหก” “โจทก์เป็นคนคดโกง” “โจทก์เป็นคนไม่ดี” “สาปแช่งโจทก์
ให้ไฟไหม้” “ชื่อเสียงโจทก์เหม็นเน่า” “โจทก์ไม่จ่ายค่าส่วนกลาง” การฟ้องในคดี
ดังกล่าวจึงเป็นการเอาความอันเป็นเท็จฟ้องผู้อื่นต่อศาลว่า กระทำความผิดอาญา
และการเบิกความในคดีดังกล่าวก็เป็นการเบิกความอันเป็นเท็จซึ่งเป็นข้อสำคัญใน
การพิจารณาคดีอาญาต่อศาล มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา
175 และ มาตรา 177 วรรคสอง ฐานฟ้องเท็จ จำคุก 6 เดือน ฐานเบิก
ความเท็จในการพิจารณาคดีอาญา จำคุก 8 เดือน รวมจำคุกมีกำหนด 14
เดือน

ฎ.3038/2562 ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยในคดีคือการจดทะเบียนจำนองระหว่าง
พ. และจำเลยกับ ล. เป็นการประกันหนี้ที่มีอยู่จริงหรือไม่ หรือเป็นการแสดง
เจตนาลวงฉ้อฉลโจทก์ ดังนั้น ข้อเท็จจริงที่ต้องพิจารณาคือเงินที่ไถ่ถอนจำนอง
จากธนาคารเป็นเงินของ พ. หรือ ล. คำเบิกความของจำเลยที่ว่าเงินไถ่ถอน
จำนองเป็นของ ล. จึงเป็นข้อสำคัญในคดี เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่าเงินที่ไถ่ถอน
จำนองจากธนาคารเป็นเงินของ พ. มิใช่ของ ล. ตามที่จำเลยยืนยัน คำเบิกความ
ของจำเลยในคดีหมายเลขคำที่ 657/2556 ของศาลแพ่งธนบุรีฟังได้ว่าเป็นเท็จ
และเป็นข้อสำคัญในคดี จำเลยจึงมีความผิดฐานเบิกความเท็จ

ส่วนความผิดฐานฟ้องเท็จในคดีอาญาหมายเลขคำที่ อ. 4218/2557
ของศาลชั้นต้นเมื่อจำเลยทราบอยู่ก่อนแล้วว่าเงินที่นำไปไถ่ถอนจำนองจาก
ธนาคารเป็นเงินของ พ. มิใช่ของ ล. การกล่าวอ้างในคำฟ้องว่าโจทก์ฟ้องเท็จและ
เบิกความเท็จว่า เงินที่ไถ่ถอนจำนองเป็นของ พ. จึงเป็นการเอาความอันเป็นเท็จ
มาฟ้องโจทก์ต่อศาลว่ากระทำความผิดอาญา เป็นความผิดฐานฟ้องเท็จ

ชั้นไต่สวนอนาถาก็เป็นชั้นที่เรียกว่า “ในการพิจารณาต่อศาล ”

ฎ.291/2480 ในชั้นไต่สวนอนาถา จำเลยได้เข้าเบิกความต่อศาลในข้อหาจนอนาถาว่าทรัพย์สินสมบัติโคกระบือนาสวนไม่มี ซึ่งความจริงจำเลยมีโคอยู่ ๒ ตัว โจทก์จึงฟ้องขอให้ลงโทษจำเลย ศาลฎีกาเห็นว่าเนื่องจากคำร้องของจำเลยทำให้โจทก์ต้องอ้างพยานมาสืบต่อสู่โจทก์ ต้องเสียค่าธรรมเนียมแลค่าหมายเรียกพยาน โจทก์จึงเป็นผู้ได้รับความเสียหายเพราะการกระทำของจำเลย ๆ ต้องมีผิดด้วย กับเห็นว่าการไต่สวนคดีอนาถานั้น เรือมีทรัพย์สินสมบัติหรือไม่มีนั้นเป็นข้อสำคัญแห่งคดี จำเลยมีโคแล้วเบิกความว่าไม่มี ถือว่าจำเลยตั้งใจเบิกความเท็จ ในข้อสำคัญ คดีนี้ปรากฏว่าภายหลังจำเลยให้การรับต่อผู้พิพากษาคนเดียวกัน ในขณะที่กรายงานพิจารณาการไต่สวนเรื่องอนาถานับได้ว่า จำเลยแจ้งความเท็จต่อเจ้าพนักงานผู้ได้รับแจ้งถ้อยคำเท็จก่อนเวลาที่ศาลพิพากษาเรื่องร้องขัตรีพย์ แลก่อนเจ้าพนักงานจะได้ฟ้องจำเลยฐานเบิกความเท็จนี้ด้วย ให้ลดอาญาให้จำเลยกึ่งหนึ่ง ให้จำคุกจำเลย ๓ เดือน ๑๕ วัน แต่ให้รอการลงอาญาไว้

ฎ.984/2550 แม้ในคดีก่อนจำเลยเบิกความโดยเชื่อและสงสัยว่าโจทก์เป็นผู้ลักเอาทรัพย์สินไป เนื่องจากขณะเกิดเหตุมีโจทก์และจำเลยอยู่ในบ้านพักจำเลยเพียง 2 คน แต่เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ก่อนเกิดเหตุ 1 วัน จำเลยหลงลืมสร้อยคอทองคำพร้อมพระเลี่ยมทองที่อ้างว่าได้หายไปไว้ที่บ้าน ร. โดยในวันรุ่งขึ้นจำเลยทราบทางโทรศัพท์จาก บ. และจำเลยไปรับทรัพย์สินของจำเลยที่อ้างว่าได้หายไปคืนจาก บ. จากนั้นจำเลยก็ไปแจ้งให้พนักงานสอบสวนบันทึกเรื่องการได้รับทรัพย์สินคืนไว้เป็นหลักฐานในวันเดียวกัน ทั้งจำเลยยังไปขอโทษโจทก์และเป็นผู้ประกันตัวโจทก์ในระหว่างสอบสวน ต่อมาจำเลยก็พยายามบรรเทาผลร้ายดังกล่าวด้วยการเสนอขอใช้ค่าทำขวัญเป็นเงิน 30,000 บาท ให้แก่โจทก์ แต่โจทก์เรียกร้องเป็นเงินถึง 600,000 บาท จึงตกลงกันไม่ได้ ตามพฤติการณ์ดังกล่าวของจำเลยเท่ากับเป็นการยอมรับว่าจำเลยเข้าใจโจทก์คลาดเคลื่อนไปจากความจริง จึงมิใช่เป็นการยืนยันข้อเท็จจริงว่าโจทก์เป็นคนร้ายลักทรัพย์สินของจำเลยไป

ชั้นไต่สวนขอยื่นคำให้การ ถ้าเป็นเท็จก็เป็นความผิด (ฎ
1889/2506)

ชั้นไต่สวนมูลฟ้องถือว่าเป็นชั้นพิจารณาคดี (ฎ.5558/2534)

ไม่ว่าคดีแพ่ง หรือ คดีอาญา (ฎ 8660/2551) แต่ต้อง
เบิกความในฐานะพยาน มิใช่การแถลงหรือให้การในฐานะคู่ความ
ดังนั้น ถ้าเบิกความในวันนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกในศาลปกครอง
เป็นการกระทำในฐานะคู่ความไม่ใช่พยาน ไม่ผิด ม.177 (ฎ.
8660/2551)

การเบิกความเท็จเป็นความผิดสำเร็จทันที แม้พยาน
ยังไม่ลงชื่อ (ฎ.561/2508)

ความผิดฐานเบิกความเท็จเป็นความผิดสำเร็จทันที
เมื่อเบิกความเท็จ (ฎ 2971/2524, ฎ 3091/2533)
แม้คดีหลักจะยอมความกันได้หรือถอนฟ้องไป
(ฎ 126-127/2523)

“ ความเท็จนั้นต้องเป็นข้อสำคัญ ”

ในคดีอาญา ข้อสำคัญในคดีหมายถึงข้อความเป็นข้อสำคัญที่ทำให้มีอำนาจฟ้องหรือเป็นคำเบิกความที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของความผิดที่จะทำให้ศาลลงโทษจำเลย หรือศาลยกฟ้องจำเลย (ฎ 1460/2522)

ฎ.5071/2562 การเบิกความของจำเลยเป็นการเบิกความถึงข้อเท็จจริงส่วนหนึ่งที่จะนำไปสู่การวินิจฉัยพฤติการณ์แห่งคดีโดยรวมทั้งหมด มิใช่ศาลจะนำคำเบิกความของจำเลยแต่เพียงอย่างเดียวมาเป็นข้อวินิจฉัยประเด็นแห่งคดี ในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง ศาลมีคำสั่งให้ประทับฟ้องโดยมิได้นำคำเบิกความของจำเลยขึ้นพิจารณาประกอบการวินิจฉัยแต่อย่างใด ลำพังการเบิกความของจำเลยอันเป็นเท็จในส่วนของวันที่และการจัดทำเอกสารกับการเบิกความรับรองการแลกเปลี่ยนพื้นที่พิพาท จึงไม่อาจรับฟังได้แน่ชัดว่า เป็นการเบิกความอันเป็นเท็จต่อศาลในข้อสำคัญแห่งคดี จำเลยจึงยังไม่มี ความผิดตามฟ้อง

เบิกความเท็จต้องมีลักษณะเป็นการยืนยันข้อเท็จจริงไม่ใช่เรื่องความเห็น หรือการคาดคะเน หรือคาดเดา

ฎ 3584/2524 จำเลยเป็นสารวัตรกำนันมีหน้าที่รับแจ้งการเกิดการตาย มีผู้มาแจ้งว่าพ.ตาย จำเลยออกมรณบัตรให้ไว้โดยจำเลยไม่ทราบว่ พ.ตายจริงหรือไม่ ต่อมาจำเลยได้เบิกความต่อศาลถึงเรื่องการตายของ พ.ตามที่มีผู้มาแจ้งและรับว่าจำเลยเป็นผู้ออกมรณบัตรดังนี้ เมื่อจำเลยไม่ได้เบิกความยืนยันถึงการตายของพ. และไม่ได้ยืนยันว่าเป็นความจริงตามคำของผู้มาแจ้ง ภายหลังปรากฏว่า พ. ยังมีชีวิตอยู่ ถือไม่ได้ว่าจำเลยกระทำผิดฐานเบิกความเท็จ

การแสดงความคิดเห็นโดยสุจริตไม่มีลักษณะเป็นการยืนยันข้อเท็จจริง

ฎ .172 / 2483 ศาลฎีกาเห็นว่าถ้อยคำที่จำเลยกล่าวนั้นเป็นถ้อยคำที่จำเลยกล่าวไปตามความรู้สึกคิดเห็นของจำเลย และ จำเลย มิได้กล่าวยืนยันเด็ดขาด เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว ปัญหาที่ว่าคำเบิกความของจำเลยใช่ข้อสำคัญในคดีหรือไม่ก็เป็นอันระงับไป พิพากษายืนตามศาลอุทธรณ์ในข้อที่ให้ยกฟ้องโจทก์ (ดูปลาดตร์ - อิศร - อรรถกฤต ช.เพ็ญชาติ)

ผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญามีสิทธิให้การต่อสู้คดีอย่างไรก็ได้ซึ่ง
ไม่ผิดฐานแจ้งความเท็จตามม.137, ม.172 หรือ ม.173 (ฎ 2987/2547)

โดยมีข้อยกเว้นว่า ถ้าจำเลยคดีนี้ไปอยู่ในฐานะเป็นผู้กล่าวหาในอีก
คดีหนึ่งอาจจะผิดฐานแจ้งความเท็จได้ (ฎ 481/2484, 5346/2540)
หรือให้การก่อนเป็นผู้ต้องหาหรือแม้เป็นจำเลย

จำเลยถ้าเข้าเบิกความในฐานะพยานจำเลยก็ไม่ได้รับยกเว้น (ฎ
224/2532, 5558/2534)

ฎ 224/2532 ในคดีก่อน จำเลยถูกฟ้องในข้อหาขับรถโดยประมาทชนรถยนต์ที่
ผู้เสียหาย (โจทก์คดีนี้) ขับสวนทางมา เป็นเหตุให้ผู้เสียหายได้รับอันตรายสาหัส และมีบุคคล
อื่นถึงแก่ความตายและได้รับอันตรายบาดเจ็บ การที่จำเลยเบิกความในคดีก่อนว่า ผู้เสียหาย
ขับรถชนรถยนต์ที่จำเลยขับในช่องทางเดินรถของจำเลย มีพยานผู้เสียหายเก็บเศษกระจก
และเศษไม้จากช่องทางเดินรถของจำเลยไปไว้ในช่องทางเดินรถของผู้เสียหาย เท่ากับ
เบิกความว่า เหตุที่รถชนกันเป็นความผิดของผู้เสียหาย มิใช่ความผิดของจำเลยซึ่งเป็น
ประเด็นโดยตรงของคดีก่อนที่ว่าจำเลยขับรถชน โดยประมาทหรือไม่ข้อความที่จำเลยเบิก
ความจึงเป็นข้อสำคัญในคดี

แม้จำเลยจะมีสิทธิในการต่อสู้คดีและจะให้การอย่างไรหรือไม่ยอมให้การในคดีก่อนก็ได้
ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 172 ก็ตาม แต่ในชั้นพิจารณาคดี
ดังกล่าว ตัวจำเลยได้เข้าเบิกความในฐานะพยานซึ่งเป็นอีกฐานะหนึ่งต่างหากจากการเป็น
ตัวจำเลย หากคำเบิกความของจำเลยเป็นเท็จจำเลยก็ต้องมีความผิดฐานเบิกความเท็จ จะยก
เอาสิทธิในการต่อสู้คดีของจำเลยมาอ้างเพื่อยกเว้นความรับผิดชอบฐานเบิกความเท็จหาได้ไม่

ฎ 5558/2534 คดีก่อนโจทก์เข้าร่วมกับอัยการฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยที่ 1 ตาม ม. 188 จำเลยที่ 1 เบิกความในฐานพยานซึ่งเป็นอีกฐานะหนึ่งต่างหากจากการเป็นตัว จำเลย จะยกเอาสิทธิในการต่อสู้คดีของจำเลยมาอ้างเพื่อยกเว้นความรับผิดชอบ เบิกความ ที่จึงไม่ได้ และคำเบิกความของจำเลยที่ 1 ที่ว่าจำเลยที่ 1 เพียงแต่หยิบเอาภาพถ่ายใบหย่า ไป ไม่ได้หยิบเช็คตามฟ้องนั้นเป็นการแสดงว่าจำเลยที่ 1 ไม่ได้ฉีกเช็คของโจทก์อันเป็นข้อ สำคัญในคดีซึ่งจำเลยที่ 1 ถูกฟ้องว่าจำเลยที่ 1 ฉีกเช็คที่ส่งจ่ายชำระหนี้ให้แก่โจทก์ จำเลยที่ 1 จึงมีความผิดฐานเบิกความเท็จ

คดีหลังจำเลยที่ 1 ฟ้องโจทก์ในข้อหาลักทรัพย์ ปรากฏข้อเท็จจริงว่าจำเลยที่ 1 นำ ความเท็จมาฟ้องและเบิกความเท็จว่า โจทก์ลักเอาทรัพย์สินของจำเลยที่ 1 ไปอันเป็น องค์ประกอบของความผิดฐานลักทรัพย์ โดยจำเลยที่ 1 รู้อยู่แล้วว่าข้อความตามฟ้องและที่ เบิกความนั้นเป็นเท็จ แม้ศาลพิพากษายกฟ้องในชั้นไต่สวนมูลฟ้องและโจทก์ยังไม่อยู่ใน ฐานะจำเลย ยังมีความผิดฐานฟ้องเท็จและเบิกความเท็จ กฎหมายมิได้บัญญัติว่าเป็น ความผิดต่อเมื่อศาลได้ประทับฟ้องใช้แล้ว.

ต้องมืองค์ประกอบภายในเรื่อง “เจตนา” ด้วย

ผู้กระทำได้รู้ว่าข้อความที่ตัวเองเบิกความเป็นเท็จ

ฎ 2722 / 2541 จำเลยทราบสิ่งที่เบิกความในคดีเดิมจากคำบอกเล่าของ จ. ข้อความที่ จ. เล่าให้จำเลยฟังนั้นจะเป็นความจริงหรือไม่ จำเลยไม่ได้ยืนยัน ดังนี้ยังถือไม่ได้ว่าจำเลยได้กระทำความผิดฐานเบิกความเท็จคดีโจทก์ไม่มีมูล ความผิดตั้งฟ้อง

ฎ.7543/2562 เป็นการฟ้องเพราะเข้าใจโดยสุจริตและเชื่อว่าตนมีสิทธิ ตามกฎหมายที่จะฟ้องคดีอาญาได้ การกระทำของจำเลยจึงขาดเจตนาที่จะทำ ให้เป็นความผิดฐานฟ้องเท็จ จำเลยจึงไม่มีความผิดตาม ป.อ. มาตรา 175 เมื่อ จำเลยไม่มีความผิดฐานฟ้องเท็จแล้ว การที่จำเลยเบิกความและนำสืบหรือ แสดงพยานหลักฐานไปตามที่ฟ้องนั้น จึงไม่เป็นความผิดฐานเบิกความเท็จและ นำสืบหรือแสดงพยานหลักฐานอันเป็นเท็จตาม ป.อ. มาตรา 177 วรรคสอง และ 180 วรรคสอง

ข้อสังเกต ในความผิดฐานเบิกความเท็จนั้นไม่มีองค์ประกอบว่า “อาจทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย” (ฎีกาที่ 2856 / 2535) เพราะฉะนั้นผลคดีไม่สำคัญ เมื่อครบองค์ประกอบความผิดแล้ว ผู้เบิกความเท็จก็เป็นความผิดแล้ว

- ฎ 2856/2535 ศาลชั้นต้นกำหนดประเด็นข้อพิพาทในคดีแพ่งไว้ว่า จำเลยได้ทำสัญญาจะขายที่ดินตามฟ้องให้แก่โจทก์หรือไม่ การที่จำเลยเบิกความในคดีดังกล่าวว่าจำเลยไม่ได้ทำสัญญาจะซื้อขายที่ดินกับโจทก์ลายมือชื่อในสัญญาดังกล่าวไม่ใช่ลายมือชื่อของจำเลยย่อมเป็นการเบิกความเกี่ยวกับประเด็นพิพาทอันเป็นข้อเท็จจริงคดี ถือได้ว่าเป็นข้อสำคัญในคดี ดังนั้น ไม่ว่าผลของคดีจะเกิดความเสียหายแก่โจทก์ต่อไปหรือไม่ เมื่อคำเบิกความนั้นเป็นเท็จแล้ว การกระทำของจำเลยย่อมเข้าครบองค์ประกอบความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 177 วรรคแรกหาจำต้องพิจารณาว่าการกระทำของจำเลยจะต้องก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ การกระทำนั้นจึงจะเป็นความผิดแต่อย่างใดไม่

มาตรา 180 นำสืบพยานหลักฐานอันเป็นเท็จในการพิจารณาคดีหรือแสดงพยานหลักฐานอันเป็นเท็จในการพิจารณาคดี

ฎ. 8902/2552 เมื่อโจทก์ร่วมมิได้ทำหนังสือสัญญากู้ยืมเงินกับ บ. แต่จำเลยจัดให้ บ. และ ผ. ลงชื่อในสัญญากู้ยืมเงินโดยปลอมลายมือชื่อโจทก์ร่วม จึงเชื่อว่าจำเลยเป็นผู้ปลอมสัญญากู้ยืมเงิน การที่จำเลยยื่นฟ้องโจทก์ร่วมโดยระบุว่าโจทก์ร่วมออกเช็คชำระหนี้เงินกู้ยืมถึงกำหนดชำระและบังคับได้ตามกฎหมายจึงเป็นฟ้องเท็จ เพราะการกู้ยืมเงินไม่ได้มีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อโจทก์ร่วม จึงไม่สามารถฟ้องร้องบังคับคดีได้ เมื่อจำเลยเบิกความยืนยัน และอ้างส่งหนังสือสัญญากู้ยืมเงินปลอมเป็นพยานต่อศาล จึงเป็นความผิดฐานนำสืบหรือแสดงพยานหลักฐานอันเป็นเท็จด้วย

การนำสืบ หมายถึง คู่ความนำพยานเข้าสืบต่อศาล

- ฎ. 198 - 199 / 2528 เมื่อพิเคราะห์ตาม ปอ มาตรา 180 แล้ว ผู้ที่จะนำสืบหรือแสดงพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีของศาลได้ก็คือโจทก์และจำเลยเท่านั้นปรากฏว่าจำเลยทั้งสองเข้าเบิกความต่อศาลในคดีอาญาอีกเรื่องหนึ่งในฐานะพยานโจทก์ และจำเลยที่ 2 เป็นผู้ส่งหลักฐานมัดของกลางแก่พนักงานสอบสวนเท่านั้น จำเลยทั้งสองมิได้เป็นโจทก์หรือจำเลยในคดีดังกล่าว จึงไม่อาจมีความผิดฐานนำสืบหรือแสดงพยานหลักฐานอันเป็นเท็จตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 180 ได้

ตัวอย่าง การแสดงพยานหลักฐานเท็จในการพิจารณาคดีต่อศาล

ฎ. 305 / 2508 ที่จำเลยฎีกาว่า จะลงโทษจำเลยตามปอมาตรา 180 ไม่ได้ เพราะจำเลยมิได้นำสืบหรือแสดงพยานหลักฐานอันเป็นเท็จต่อศาล นั้น ศาลฎีกาเห็นว่า แม้จำเลยยังมิได้นำสืบแต่ก็ได้แสดงพยานหลักฐานอันเป็นเท็จต่อศาลแล้ว คือส่งเอกสารหมาย จ.1 ซึ่งเดิมมี 2 หลักฐาน จำเลยส่งแสดงว่ามีหลักฐานเดียว จึงเป็นการแสดงพยานหลักฐานอันเป็นเท็จต่อศาลต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา 180 แล้ว

คำว่า ในชั้นพิจารณาคดี มีความหมายกว้างรวมถึงในชั้นขอเฉลี่ยทรัพย์

ฎ 1474 / 2517 จำเลยที่ 1 แกล้งให้ตนเองเป็นหนี้จำเลยที่ 2 อันไม่จริงย่อมมีความผิดฐานโกงเจ้าหนี้ ส่วนจำเลยที่ 2 ผู้รับสมอ้างเป็นเจ้าหนี้ ถือว่าได้ร่วมกระทำผิดกับจำเลยที่ 1 ด้วย

ในการพิจารณาค่าขอเฉลี่ยทรัพย์ จำเลยทั้งสองเบิกความว่ามีหนี้สินต่อกัน อันเป็นความเท็จ จึงมีความผิดฐานเบิกความเท็จและจำเลยที่ 2 ผู้อ้างอิงสัญญาเป็นพยานหลักฐาน มีความผิดฐานนำสืบหรือแสดงพยานหลักฐานอันเป็นเท็จอีกด้วย

นอกจากนี้ยังรวมถึงในชั้นไต่สวนขอคุ้มครองชั่วคราวก่อนพิพากษา

- ฎ173 / 2514 บทบัญญัติของกฎหมายหาได้มุ่งหมายแต่เฉพาะการเบิกความหรือนำสืบแสดงพยานหลักฐานต่อศาลในการพิจารณาวินิจฉัยในประเด็นข้อพิพาทอันมีผลโดยตรงให้คดีที่ฟ้องร้องมีผลแพ้หรือชนะเท่านั้นไม่ การเบิกความหรือนำสืบแสดงพยานหลักฐานใดต่อศาลในการพิจารณาส่วนหนึ่งส่วนใดของคดีนั้น ๆ ถ้าคำเบิกความหรือพยานหลักฐานที่นำสืบแสดงนั้นเป็นความเท็จและเป็นข้อสำคัญในประเด็นของเรื่องศาลจะต้องวินิจฉัยสั่งในการพิจารณาส่วนนั้นแล้วก็จะย่อมจะเป็นความผิดฐานเบิกความเท็จหรือนำสืบหรือแสดงพยานหลักฐานอันเป็นเท็จตามบทกฎหมายได้ การไต่สวนเพื่อมีคำสั่งอันเกี่ยวกับวิธีการคุ้มครองชั่วคราวก่อนพิพากษาเป็นการพิจารณาที่ศาลจะต้องมีคำสั่งเป็นส่วนหนึ่งของคดีเช่นนั้น ก็ย่อมจะเป็นความผิดฐานเบิกความเท็จ นำสืบหรือแสดงพยานหลักฐานอันเป็นเท็จตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 177 และมาตรา 180 ได้

องค์ประกอบข้อสอง “เป็นพยานหลักฐานในข้อสำคัญในคดีนั้น”

- ฎ 1193 / 2510 เดิมจำเลยทำสัญญาว่าจ้างโจทก์เป็นนายฟ้องเรียกมรดก ต่อมาจำเลยทำสัญญายอมกับอีกฝ่ายหนึ่ง แล้วจ่ายค่าจ้างว่าความไม่ครบ โจทก์จึงฟ้องคดีแพ่งเรียกค่าจ้างว่าความ จำเลยนำเอกสารใบมอบอำนาจซึ่งจำเลยมอบอำนาจให้บุคคลอื่นเป็นตัวแทนในการว่าจ้างว่าความ หากไม่ได้รับความยินยอมจากตัวแทนก็ไม่ผูกมัดจำเลยแสดงต่อศาล ศาลพิพากษาว่าทรัพย์มรดกที่ฟ้องเรียกนั้นมีราคาเพียง 1 ล้านบาท โจทก์ได้ปฏิบัติงานไม่ครบถ้วนตามสัญญา จำเลยได้รับมรดกเพียง 2 แสนบาท ได้จ่ายค่าจ้างนายเป็นเงิน 27,000 บาท พอสมควรแก่การปฏิบัติงานแล้ว โจทก์จึงฟ้องเป็นคดีอาญาในคดีนี้ว่าจำเลยแสดงพยานหลักฐานเท็จตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 180 ศาลฎีกาเห็นว่าใบมอบอำนาจนั้นยังถือไม่ได้ว่าเป็นพยานหลักฐานในข้อสำคัญในคดี การกระทำของจำเลยจึงยังไม่เป็นความผิดดังโจทก์ฟ้อง

องค์ประกอบข้อสาม “โดยเจตนา”

ถ้าเพียงแต่กล่าวอ้างอาศัยสัญญาผู้ซึ่งเป็นสัญญาผู้ปลอมมาทำยฟ้อง แต่มีการยอมความ ยังไม่ผิดมาตรา 180 เพราะยังไม่ถือเป็นการแสดงพยานหลักฐานเท็จ

- ฎ 3066/2527 ไม่ปรากฏเลยว่าก่อนทำสัญญาประนีประนอมยอมความกัน ศาลแพ่งได้ดำเนินการพิจารณาไปแล้วอย่างไรบ้าง และจำเลยได้นำสืบหรืออ้างส่งหนังสือสัญญาผู้อันเป็นเท็จมาแสดงต่อศาลอย่างไรหรือไม่ ข้อเท็จจริงได้ความเพียงว่า จำเลยได้อาศัยหนังสือสัญญาผู้อันเป็นเท็จมาเป็นมูลฟ้องผู้เสียหายซึ่งเป็นผู้กู้เท่านั้น แล้วมีการทำสัญญาประนีประนอมยอมความกันในศาลและศาลก็ได้พิพากษาไปตามยอมนั้น การกระทำของจำเลยดังกล่าวจึงยังถือไม่ได้ว่าเป็นการนำสืบหรือแสดงหลักฐานอันเป็นเท็จในการพิจารณาคดีของศาล จึงไม่เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 180 (และมี ฎ.221/2526)

มาตรา 181 ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา 175, 177, หรือ 180

- (1) เป็นการกระทำในกรณีแห่งข้อหาว่า ผู้ใดกระทำความผิดที่มีระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีขึ้นไป
- (2) เป็นการกระทำในกรณีแห่งข้อหาว่า ผู้ใดกระทำความผิดที่มีระวางโทษถึงประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต

ฎ.408/2537 วันเกิดเพลิงไหม้บ้านนายสุบิน จำเลยไม่เห็นโจทก์ในบริเวณบ้านนายสุบินแต่อย่างใด ดังนั้น การที่จำเลยเบิกความต่อศาลในการพิจารณาคดีดังกล่าวว่า ฯลฯ ซ้ำๆ สงสัยจึงมองไปที่บ้านโจทก์ (นายสุบิน) เห็นจำเลยที่ 1 (โจทก์) วิ่งไปทางตะวันตกแล้วลงคลองไปตามเอกสารหมาย จ.2 นั้น จึงเป็นการเบิกความเท็จ ทั้งความเท็จนั้นหากศาลชั้นต้นฟังข้อเท็จจริงตามที่จำเลยเบิกความอาจเป็นผลให้โจทก์ได้รับโทษในคดีดังกล่าวจึงเป็นข้อสำคัญในคดีนั้น จำเลยจึงมีความผิดฐานเบิกความเท็จตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 177 วรรคสอง, 181 (2) ลงโทษจำคุก 5 ปี

มาตรา 179 ผู้ใดทำพยานหลักฐานอันเป็นเท็จเพื่อให้พนักงานสอบสวนหรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญาเชื่อว่าจะมีความผิดอาญาอย่างใดเกิดขึ้นหรือเชื่อว่าความผิดอาญาที่เกิดขึ้นร้ายแรงกว่าที่เป็นความจริง

องค์ประกอบข้อแรก “ทำพยาน หลักฐานอันเป็นเท็จ” “เพื่อให้...เชื่อว่าจะมีความผิดอาญา”

ตัวอย่างฎีกาที่จำเลยทำพยานหลักฐานเท็จ

ฎ. 868/2493 เจ้าพนักงานสรรพสามิตอำเภอ ไม่มีหน้าที่สืบเสาะ ใต้สวนหรือฟองคืดที่มีความผิดฐานเล่นการพนันด้วย จึงจะมีความผิดฐานช่วยเหลือผู้กระทำความผิดฐานเล่นการพนันให้พ้นอาญา ตามมาตรา 142 ไม่ได้ แต่สรรพสามิตอำเภอจับผู้เล่นการพนันมาแล้ว กลับช่วยเหลือโดยเอาขวดบรรจุน้ำสุราเถื่อนไปแจ้งแก่พนักงานสอบสวนว่าพวกที่จับมามีสุราเถื่อน ผิดทำพยานหลักฐานเท็จ

มีฎีกาที่เคยนำไปออกข้อสอบเนติบัณฑิตแล้ว

ฎ 5449/2540 จำเลยเป็นพนักงานเก็บเงินของบริษัทผู้เสียหายเก็บเงินจากลูกค้าแล้วยกออกไปโดยจำเลยได้แจ้งความต่อพนักงานสอบสวนว่ามีคนร้ายใช้อาวุธปืนและมีดจี้บังคับปล้นเอาเงินจำนวน 74,320 บาท ซึ่งเป็นของผู้เสียหายและบางส่วนเป็นของจำเลยไป โดยไม่มีการปล้นทรัพย์เกิดขึ้น แต่จำเลยทำพยานหลักฐานเท็จด้วยการใช้ท่อนไม้ทุบรถจักรยานยนต์ของจำเลยและแจ้งข้อความเท็จแก่พนักงานสอบสวนว่าได้มีการปล้นทรัพย์ จำเลยจึงมีความผิดฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จเกี่ยวกับความผิดอาญา แจ้งความเท็จว่าได้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นและทำพยานหลักฐานอันเป็นเท็จ

ทำขึ้นย้อนหลังให้ตรงกับความเป็นจริงไม่เป็นการทำพยานหลักฐานเท็จ

ฎ 3025/2526 การที่จำเลยที่ 2 ซึ่งเป็นผู้ใหญ่บ้านได้รับแจ้งจากจำเลยที่ 1 ว่าทรัพย์ของจำเลยที่ 1 ถูกคนร้ายลักไป แต่ได้ทำบันทึกในวันหลังให้มีข้อความถูกต้องทุกประการและลงวันที่ย้อนหลังให้ถูกต้องตรงกับวันที่มีการแจ้งความนั้น เป็นเพียงการทำบันทึกให้ตรงกับความเป็นจริงที่มีการแจ้งความในวันใด ไม่เป็นการทำพยานหลักฐานเท็จตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 179

ฎ 4669/2530 จำเลยเป็นเกษตรอำเภอทราบจากผู้ใต้บังคับบัญชาว่าโจทก์ ซึ่งเป็นผู้ช่วยเกษตรจังหวัดได้ไปรื้อค้นสำนักงานและโต๊ะทำงานของจำเลยขณะจำเลยไม่อยู่ ปรากฏว่าเงินที่จำเลยเก็บไว้ในลิ้นชักโต๊ะทำงานสูญหายไป จำเลยย่อมมีเหตุที่จะสงสัยว่าโจทก์อาจเป็นคนร้ายลักเงินไป จึงไปแจ้งความต่อพนักงานสอบสวนว่าโจทก์บุกรุกสำนักงานและลักทรัพย์ โดยแจ้งรายละเอียดและพฤติการณ์ของโจทก์พร้อมทั้งระบุด้วยว่าจำเลยทราบเรื่องจากผู้ใด ดังนี้ แม้จะได้ความว่าโจทก์ไปตรวจราชการตามอำนาจหน้าที่โดยชอบด้วยกฎหมาย และจำเลยไม่มีพยานหลักฐานว่าโจทก์ได้กระทำความผิดตามข้อกล่าวหาของจำเลย ก็ถือไม่ได้ว่าข้อความที่จำเลยแจ้งเป็นความเท็จ อันจะเป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา 172 และที่จำเลยทำบันทึกถึงนายอำเภอมีข้อความทำนองเดียวกับที่จำเลยแจ้งความต่อพนักงานสอบสวนก็ถือไม่ได้ว่าจำเลยทำพยานหลักฐานอันเป็นเท็จตาม ม. 179

องค์ประกอบข้อสอง “เพื่อให้พนักงานสอบสวนหรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญาเชื่อว่าได้มีความผิดอาญาเกิดขึ้น หรือเชื่อว่าความผิดอาญาที่เกิดขึ้นร้ายแรงกว่าที่เป็นจริง”

องค์ประกอบข้อสาม “เจตนา”

ผู้ต้องหาไม่ได้รับความคุ้มครอง

ฎ.539/2479 จำเลยบังอาจลอบเอาแหวนซุกใส่ในกระเป๋า เจ้าพนักงานซึ่งเข้าไปทำการตรวจค้นที่บ้านจำเลยโดยสงสัยว่าจะมีของต้องห้าม ถือว่าการกระทำของจำเลยเป็นการใส่เท็จทำพยานเพื่อให้เห็นว่าเจ้าพนักงานลักทรัพย์

มาตรา 161 ความผิดฐานเจ้าพนักงานปลอมเอกสาร

มาตรา 161 ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ทำเอกสาร กรอกข้อความลงในเอกสารหรือดูแลรักษาเอกสาร กระทำการปลอมเอกสารโดยอาศัยโอกาสที่ตนมีหน้าที่ต้องระวางโทษต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

มาตรา 264 ผู้ใดทำเอกสารปลอมขึ้นทั้งฉบับหรือแต่ส่วนหนึ่งส่วนใด เต็มหรือตัดทอนข้อความ หรือแก้ไขด้วยประการใด ๆ ในเอกสารที่แท้จริง หรือประทับตราปลอม หรือลงลายมือชื่อปลอมในเอกสาร โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ถ้าได้กระทำให้ผู้หนึ่งผู้ใดหลงเชื่อว่าเป็นเอกสารที่แท้จริง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานปลอมเอกสาร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ข้อสอบสมัยที่ 54 ปี 2544

การกรอกข้อความลงในใบแทนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (นส 3) ตามความเป็นจริงตามเจตนาของผู้ซื้อและผู้ขายที่ดินทุกประการและประทับตราของกระทรวงมหาดไทยถูกต้อง **เพียงแต่ยังไม่มีย้ายมือชื่อ**เจ้าพนักงานที่ดินและยังไม่ได้ลงวันเดือนปีที่ออกไปเท่านั้น เอกสารดังกล่าวจึงไม่ใช่เอกสารที่จัดทำขึ้นโดยมีเจตนาจะลอกเลียนแบบหรือปลอมแปลงเอกสารต้นฉบับฉบับหนึ่งฉบับใดเป็นเพียงแต่เอกสารยังลงรายการไม่ครบถ้วนบริบูรณ์ตามระเบียบของราชการเท่านั้นและการที่เจ้าพนักงานที่ดินยังไม่ได้ลงลายมือชื่อรับรองเอกสารกับการที่ยังไม่ได้ลงวันเดือนปีที่ออกเอกสารก็**ไม่มีเหตุที่จะทำให้ผู้พบเห็นเอกสารหลงเชื่อว่าเป็นเอกสารที่ต้องแท้จริง**ที่ทางราชการออกให้ไปได้ จึงไม่มีความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานกระทำการปลอมเอกสารโดยอาศัยโอกาสที่ตนมีหน้าที่นั้นตามมาตรา 161 (ฎ.1532/2543)

มาตรา 162 ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ทำเอกสาร รับเอกสาร หรือกรอกข้อความลงในเอกสาร กระทำการดังต่อไปนี้ในการปฏิบัติการตามหน้าที่

- (1) รับรองเป็นหลักฐานว่า ตนได้กระทำการอย่างใดขึ้นหรือว่าการอย่างใดได้กระทำต่อหน้าตนอันเป็นความเท็จ
- (2) รับรองเป็นหลักฐานว่า ได้มีการแจ้งซึ่งข้อความอันมิได้มีการแจ้ง
- (3) ละเว้นไม่จดข้อความซึ่งตนมีหน้าที่ต้องรับจด หรือจดเปลี่ยนแปลงข้อความเช่นนั้น หรือ
- (4) รับรองเป็นหลักฐานซึ่งข้อเท็จจริงอันเอกสารนั้นมุ่งพิสูจน์ความจริงอันเป็นความเท็จ

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นสี่พันบาท

มาตรา 162 ความผิดฐานเจ้าพนักงานทำเอกสารเท็จ

องค์ประกอบแรก เป็นเจ้าพนักงาน

องค์ประกอบข้อสอง ที่มีหน้าที่ ทำเอกสาร รับเอกสาร กรอกข้อความลงในเอกสาร

องค์ประกอบข้อสาม กระทำการดังต่อไปนี้

1. รับรองเป็นหลักฐานว่าตนได้กระทำการอย่างใดขึ้น หรือว่าการอย่างใด ได้กระทำต่อหน้าตนอันเป็นความเท็จ

ฎ 11741/2557 ความผิดตามป.อ. มาตรา 153 ผู้กระทำความผิดเป็นเจ้าพนักงานและมีหน้าที่จ่ายทรัพย์สินแล้วจ่ายทรัพย์สินนั้นเกินกว่าที่ควรจ่ายเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น จำเลยจ่ายเงินจำนวน 260,675 บาท เป็นค่าพันธุ์ปลาและวัสดุการเกษตรเกินกว่าที่ควรจ่ายจำนวน 146,900 บาท เพื่อประโยชน์สำหรับตนเองและผู้อื่นจึงเป็นความผิดตาม มาตรา 153

ความผิดตาม มาตรา 162 ผู้กระทำความผิดต้องเป็นเจ้าพนักงานและมีหน้าที่ทำเอกสาร รับเอกสารหรือกรอกข้อความลงในเอกสาร จำเลยทำเอกสารและกรอกข้อความในเอกสารใบตรวจรับ ลงชื่อรับรองเป็นหลักฐานอันเป็นเท็จว่าได้ตรวจพันธุ์ปลาทุกชนิดตามจำนวนและขนาดตามใบสั่งซื้อโดยพันธุ์ปลาดังกล่าวมีขนาด 5 ถึง 7 เซนติเมตร จึงเป็นความผิดตาม มาตรา 162 (1) (4)

ส่วนความผิดตาม มาตรา 157 ผู้กระทำความผิดเป็นเจ้าพนักงานทั่วไป จึงรวมทั้งเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่จ่ายทรัพย์สินตาม มาตรา 153 และเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ทำเอกสาร รับเอกสาร หรือกรอกข้อความลงในเอกสารตาม มาตรา 162 จำเลยกระทำการตรวจรับพันธุ์ปลาและวัสดุการเกษตรดังกล่าวโดยมิชอบ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ จึงเป็นความผิดตาม มาตรา 157 (ออกข้อสอบสมัย 70 ปี 2560)

ฎ 3003-3005/2525 จำเลยเป็นเจ้าของพนักงานทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยป่าไม้อำเภอ ได้รับคำสั่งจากป่าไม้อำเภอให้ไปตรวจสอบไม้ตามที่มีผู้ยื่นคำขอใบเบิกทางนำไม้หรือของป่าเคลื่อนที่ ไม่ได้ไปตรวจสอบไม้ ไม่ได้ตรวจสอบหลักฐานการชำระเงินค่าภาคหลวง และไม่ได้ตรวจสอบบัญชีจำหน่ายไม้ แต่ได้ลงลายมือชื่อของตนในหนังสือกำกับไม้แปรรูปในช่องผู้ตรวจสอบเพื่อเป็นหลักฐานแสดงว่าได้ทำการตรวจสอบดังกล่าวแล้ว และทำความเข้าใจเสนอนายอำเภอในคำขอใบเบิกทางนำไม้หรือของป่าเคลื่อนที่ว่าได้ไปทำการตรวจสอบไม้รายนี้แล้วถูกต้องจริง สมควรออกใบเบิกทางให้ได้ ซึ่งเป็นความเท็จ เป็นเหตุให้ป่าไม้อำเภอในฐานะผู้ทำการแทนนายอำเภอออกใบเบิกทางนำไม้หรือของป่าเคลื่อนที่ให้แก่ผู้ขอ ทำให้ป่าไม้อำเภอซึ่งเป็นผู้ออกใบเบิกทางนำไม้หรือของป่าเคลื่อนที่ได้รับความเสียหาย การกระทำของจำเลยเป็นความผิดฐานละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่กรมป่าไม้ ตามมาตรา 157 และเป็นความผิดฐานรับรองเป็นหลักฐานว่าตนได้กระทำการอย่างใดขึ้นอันเป็นความเท็จ ตามมาตรา 162(1)

-

ฎ 4190/2536 เมื่อไม้ของกลางเป็นไม้ที่ไม่ได้ตีประทับตรา ต. ตัด ซึ่งแสดงว่าเป็นไม้ที่ไม่ได้รับอนุญาตให้ตัดได้ ประกอบทั้งเป็นไม้ที่ไม่ได้อยู่ในป่าที่บริษัท อ. ได้รับสัมปทานในขณะที่จำเลยได้รับคำสั่งให้ไปตรวจวัดประทับตราอนุญาตซ้กลาก ไม้ของกลางทั้ง 24 ท่อน จึงเป็นไม้ที่ตัดฟันหรือตัดโค่นมาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย เมื่อเป็นไม้ที่ได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย การที่จำเลยได้จดยการของไม้ของกลางลงในสมุดบัญชีรายการ ขนาดจำนวนไม้ที่ตรวจวัดประทับตราอนุญาตซ้กลาก เพื่อรับรองเป็นหลักฐานว่า จำเลยได้กระทำการโดยชอบด้วยหน้าที่อันเป็นการจดยการอันเป็นเท็จ จำเลยจึงมีความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่กรอกข้อความในเอกสารในการปฏิบัติหน้าที่จดยการไม้ลงในสมุดบัญชีเพื่อรับรองเป็นหลักฐานว่าจำเลยได้กระทำการดังกล่าวอันเป็นความเท็จตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 162(1) ซึ่งเป็นความผิดกรรมเดียวกันกับความผิดตาม มาตรา 157 และมาตรา 160 ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 162(1)

ฎ 1870/2522 ข้าราชการกรมชลประทานที่ได้รับแต่งตั้ง
เป็นกรรมการตรวจรับมอบงานจ้างตัดไม้ในบริเวณที่ทำเขื่อน ลง
ชื่อในหนังสือรับมอบงานโดยไม่ได้ไปตรวจสอบงาน แต่ไม่ปรากฏ
ว่าทุจริตต่อไม้และต้นไม้ที่ถูกตัดคงเหลืออยู่ในบริเวณอ่างเก็บน้ำ
ไม่ทำให้น้ำเน่าเขื่อน และอ่างเก็บน้ำไม่เสียหาย ไม่เป็นความผิด
ตาม มาตรา 151,157 แต่เป็นความผิดตาม มาตรา 162
เฉพาะตัวผู้รับเงินจากผู้รับจ้างเป็นทุจริต เป็นความผิดตาม
มาตรา 157

ฎ 4532/2548 การที่จำเลยนำสมุดบันทึกการประชุมในวันที่ 19 สิงหาคม 2538 ไปให้ จ. และ ส.
ลงลายมือชื่อในบันทึกการประชุม ทั้งที่ไม่ได้มีการประชุม และบันทึกรายงานการประชุมดังกล่าวระบุ
ว่า ร. เป็นผู้ตรวจงานการประชุม การกระทำของจำเลยเป็นความผิดฐานปลอมเอกสาร โดย
ประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ ร. ผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมประชุม แต่มีชื่อเข้าร่วมประชุมและ
ประชาชนทั่วไปในตำบลท่าเรือ ทั้งเอกสารที่ทำปลอมขึ้นนั้นเป็นบันทึกรายงานการประชุมของ
สมาชิกสภาอบต.เป็นการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาอบต.ในราชการส่วนท้องถิ่น จึงเป็นการปลอม
เอกสารราชการตาม ป.อ. มาตรา 265 เมื่อจำเลยซึ่งเป็นประธานกรรมการบริหารอบต.มีหน้าที่ขอ
อนุมัติข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปีจากสมาชิกสภาอบต.เพื่อนำเสนอนายอำเภออนุมัติ จำเลย
จึงมีความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ดูแลรักษาเอกสาร กระทำการปลอมเอกสารโดยอาศัย
โอกาสที่ตนมีหน้าที่นั้นตาม ป.อ. มาตรา 161 และการที่จำเลยลงลายมือชื่อรับรองสำเนารายงาน
การประชุมทั้งสองครั้งดังกล่าวในสำเนาข้อบังคับเรื่องงบประมาณรายจ่ายประจำปีว่ามีการประชุม
จริง จำเลยจึงมีความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่รับเอกสารรับรองเป็นหลักฐานว่าการอย่างไรได้
กระทำต่อหน้าตนอันเป็นความเท็จตาม ป.อ. มาตรา 162 (1) และจำเลยเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติ
หน้าที่โดยมิชอบโดยการนำงบประมาณมาจัดประมูลให้ผู้รับเหมาทำงานตามที่ตนเองต้องการ อัน
เป็นการแสวงหาผลประโยชน์เพื่อตนเองหรือผู้อื่นโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่
โดยทุจริตตาม ป.อ. มาตรา 157

เป็นหัวหน้าที่ไม่มีหน้าที่นั้น แต่ใช้ลูกน้อง ผิดแค่ผู้สนับสนุน

- กฎ 5146/2558 จำเลยที่ 1 เป็นนายกเทศมนตรีเทศบาล ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานมีอำนาจหน้าที่ควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารกิจการของเทศบาลตามกฎหมาย จำเลยที่ 2 และที่ 3 เป็นเจ้าพนักงาน ตำแหน่งผู้ช่วยนายทะเบียนท้องถิ่นสำนักงานเทศบาลเมืองมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบและควบคุมการปฏิบัติงานการทะเบียนราษฎรในเขตเทศบาลเมือง รับเรื่องการแจ้งย้ายที่อยู่ของราษฎร ตรวจสอบเอกสารในการแจ้งย้ายที่อยู่ของราษฎร และลงชื่อในฐานะนายทะเบียนผู้รับแจ้งย้ายออก จำเลยที่ 1 นำรายชื่อราษฎรมามอบให้จำเลยที่ 2 ดำเนินการแจ้งย้ายที่อยู่จากเทศบาลเมืองสิงห์บุรี ไปอยู่เทศบาลเมืองชุมพร โดยมีจุดประสงค์เพื่อช่วยเหลือในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองชุมพร โดยผู้ขอย้ายไม่ได้แจ้งย้ายที่อยู่ด้วยตนเอง ซึ่งจำเลยที่ 2 และที่ 3 ดำเนินการแจ้งย้ายที่อยู่โดยปฏิบัติผิดพลาดเกินที่บัญญัติไว้ตามพ.ร.บ.การทะเบียนราษฎร หมวด 4 การย้ายที่อยู่ จำเลยที่ 1 ไม่ได้เป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ทำเอกสาร รับเอกสาร หรือกรอกข้อความลงในเอกสาร จำเลยที่ 1 จึงขาดคุณสมบัติเฉพาะตัวตามบทบัญญัติมาตราดังกล่าว ไม่อาจลงโทษจำเลยที่ 1 ในฐานะเป็นตำรวจเพราะใช้จำเลยที่ 2 และที่ 3 กระทำความผิดตามมาตรา 162 (1) (2) ได้ จำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นผู้ใช้ก็เป็นได้แค่ผู้สนับสนุนเท่านั้น

แต่อาจผิด 148 โดยเทียบ

คดี อม.2/2551 จำเลยรัฐมนตรีช่วยว่าการมหาดไทย ได้ใช้อำนาจข่มขืนใจเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองและเจ้าพนักงานที่ดินสาขาบางพลี ออกโฉนดให้แก่บริษัท ป. โดยมีขอบด้วยระเบียบและกฎหมาย บางส่วนทับคลองสาธารณะ บางส่วนเป็นที่ทะเลาะ เป็นการใช้อำนาจในตำแหน่งทางการเมืองในฐานะรมต.ช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ที่มีสิทธิเข้าร่วมประชุมคณะรัฐมนตรี เพื่อเสนอแนะให้ความเห็นและมีมติในกิจการงานกรมที่ดินได้ รวมทั้งมีสิทธิแสดงความคิดเห็นและมีมติในการแต่งตั้งข้าราชการระดับ 10 และ 11 จึงมีความผิดตาม ม.148 จำคุก 10 ปี

2. รับรองเป็นหลักฐานว่าได้มีการแจ้ง ข้อความอันมิได้มีการแจ้ง

ฎ 2302/2523 จำเลยเป็นสารวัตรกำนันปฏิบัติหน้าที่แทนกำนันเป็น
เจ้าพนักงาน มีหน้าที่ออกสำเนาทะเบียนบ้านว่าย้ายออกและมีหน้าที่ทำ
กรอกข้อความ ลงในมรณบัตรตามอำนาจหน้าที่ โดยลงชื่อจำเลยในช่อง
นายทะเบียน ผู้รับแจ้ง มรณบัตรและสำเนาทะเบียนบ้าน ดังกล่าวจึง
เป็นเอกสารที่แท้จริงที่จำเลยทำขึ้น แม้ข้อความในมรณบัตรและสำเนา
ทะเบียนบ้านไม่ตรงกับ ความจริงก็ไม่ทำให้เป็นเอกสารปลอมตาม
ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 161 แต่เป็นความผิดตาม มาตรา 162

3. ละเว้นไม่จดข้อความซึ่งตนมีหน้าที่ต้องรับจดหรือจดเปลี่ยนข้อความ

ฎ 8413/2556 จำเลยรับเงินค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ 1,870 บาท จาก
อบต.ไทยเจริญ และจำเลยออกใบเสร็จรับเงินให้แก่ผู้นำส่ง แต่จำเลยไม่ได้นำส่ง
เงินแก่จังหวัดยศโสธรเป็นรายได้ของแผ่นดิน และจำเลยนำสำเนาใบเสร็จรับเงิน
ฉบับต้นข้าว ซึ่งต้นฉบับออกให้แก่อบต.ไทยเจริญ มาแก้ไขข้อความจากเดิมที่มี
ข้อความว่า ได้รับเงินจากองค์การบริหารส่วนตำบลไทยเจริญเป็นค่าใช้จ่ายในการ
จัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่จำนวน 1,870 บาท เป็นข้อความว่า ได้รับเงินจากองค์การ
บริหารส่วนตำบลคำไผ่เป็นค่าธรรมเนียมการพนันเพิ่มจำนวน 40 บาท จำเลยมี
ตำแหน่งเป็นเสมียนตราที่มีหน้าที่รับเงินและออกใบเสร็จรับเงิน เมื่อใบเสร็จรับเงิน
ที่จำเลยออกไปมีข้อความหรือจำนวนเงินผิดพลาด จำเลยย่อมมีอำนาจหน้าที่แก้ไข
ให้ถูกต้อง การแก้ไขดังกล่าวมิใช่การกระทำในขณะจำเลยหมดอำนาจที่จะแก้ไข
จำเลยจึงมีความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานทำเอกสารอันเป็นเท็จ ตามมาตรา 162(3)
และเจ้าพนักงานยกยกตามมาตรา 147

4. รับรองเป็นหลักฐานซึ่งข้อเท็จจริงอันเอกสารนั้นมุ่งพิสูจน์ความจริงอันเป็นเท็จ

ฎ 9368/2552 จำเลยที่ 1 รับราชการ ช่วยราชการองค์การบริหารส่วนตำบลซับจำปา ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้ควบคุมงาน จำเลยที่ 2 เป็นกำนันตำบลซับจำปา และเป็นกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลซับจำปา ได้รับแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการตรวจการจ้าง จำเลยทั้งสองจึงมีหน้าที่ตรวจผลการปฏิบัติและตรวจรับงานตามสัญญาจ้าง โดยจำเลยทั้งสองทราบแต่แรกแล้วว่างานจ้างเหมาก่อสร้างถนนตามสัญญามีความยาว 1,350 เมตร การที่จำเลยที่ 1 ไม่ออกไปตรวจสอบการก่อสร้าง ทำให้เกิดความเสียหายเพราะหากจำเลยที่ 1 ไปตรวจยอมทราบได้ว่าถนนที่ก่อสร้างเสร็จมีความยาวเพียงประมาณ 1,024 เมตร การที่จำเลยทั้งสองปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทำหลักฐานเท็จด้วยเจตนาพิเศษที่จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่องค์การบริหารส่วนตำบลซับจำปาและเป็นการกระทำโดยสุจริต ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลซับจำปาต้องจ่ายเงินค่าจ้างเกินไป และมีผู้ได้ประโยชน์อันมิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายเป็นค่าก่อสร้างที่เกินไปจากความจริง แม้ภายหลังจำเลยที่ 2 จะนำเงินค่ารับจ้างส่วนที่รับเกินไปมาคืน ก็เนื่องมาจากองค์การบริหารส่วนตำบลซับจำปาแจ้งเรียกเงินคืน จำเลยทั้งสองจึงมีความผิดมาตรา 157 และมาตรา 162 (4) เป็นการกระทำความผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้ลงโทษตามมาตรา 157 ซึ่งเป็นบทที่มีโทษหนักที่สุด (ออกข้อสอบไปแล้ว)

- ฎ 2907/2526 จำเลยเป็นเลขานุการสภาเทศบาล จำเลยไม่อยู่ปฏิบัติหน้าที่ ประธานสภาจึงแต่งตั้งให้ ส.ทำหน้าที่เลขานุการแทนจำเลย จำเลยได้ใช้ให้แก้ไขรายงานการประชุมที่ ส. ทำขึ้น โดยจำเลยไม่มีอำนาจแก้ไขได้ โดยพลการ เพื่อจะให้ผู้เกี่ยวข้องหลงเชื่อว่าสภาเทศบาลมีมติตามที่จำเลยได้แก้ไข โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น จำเลยจึงมีความผิดฐานใช้ให้ผู้อื่นปลอมเอกสารตาม มาตรา 265 ประกอบด้วยมาตรา 84 จำเลยเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ดูแลรักษาเอกสารดังกล่าว จำเลยจึงมีความผิดตามมาตรา 161 อีกบทหนึ่ง เมื่อจำเลยนำเอกสารปลอมนั้น ไปอ้างในการขออนุมัติต่อผู้ว่าราชการจังหวัด จำเลยจึงมีความผิดฐานใช้เอกสารปลอมตามมาตรา 268 อีกกระทงหนึ่ง

จำเลยในฐานะเลขานุการสภาเป็นผู้มีหน้าที่ทำรายงานการประชุมของสภาเทศบาล จำเลยทำรายงานการประชุมขึ้นตามอำนาจหน้าที่ของตนและลงลายมือชื่อตัวเองเป็นผู้ทำมิได้ทำในนามของบุคคลอื่น เอกสารนั้นจึงเป็นเอกสารที่แท้จริงที่จำเลยทำขึ้น แม้ข้อความในเอกสารจะไม่เป็นความจริง ก็ไม่ทำให้เป็นเอกสารปลอมตาม มาตรา 161 แต่เป็นการทำเอกสารอันเป็นความเท็จตามมาตรา 162

ฎ.6538/2562 จำเลยที่ 1 ลงลายมือชื่อรับรองรายงานการประชุม และ จำเลยที่ 2 ลงลายมือชื่อเป็นผู้บันทึกการประชุมในเอกสารฉบับเดียวกัน ย่อมเป็นการรับรองเป็นหลักฐานว่า การประชุมคณะกรรมการกำหนดโครงสร้างส่วนราชการและจัดทำแผนอัตรากำลัง 3 ปี (รอบปีงบประมาณ 2558 - 2560) เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2557 ได้กระทำต่อหน้าตนนั้น **เมื่อคณะกรรมการดังกล่าวมิได้มีการประชุมกันจริง การกระทำของจำเลยที่ 1 และที่ 2 ย่อมเป็นความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ทำเอกสาร รับรองเป็นหลักฐานว่า การอย่างใดได้กระทำต่อหน้าตนอันเป็นความเท็จ และรับรองเป็นหลักฐานซึ่งข้อเท็จจริงอันเอกสารนั้นมุ่งพิสูจน์ความจริงอันเป็นเท็จ** ตาม ป.อ. มาตรา 162 (1) และ (4) แต่โจทก์ทั้งห้ามิได้ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยที่ 1 และที่ 2 ตาม ป.อ. มาตรา 162 (1) และ (4) มาด้วย ต้องถือว่าโจทก์ทั้งห้าไม่ประสงค์ให้ลงโทษจำเลยที่ 1 และที่ 2 ตาม ป.อ. มาตรา 162 (1) และ (4) จึงลงโทษจำเลยที่ 1 และที่ 2 ในความผิดตาม ป.อ. มาตรา 162 (1) และ (4) ไม่ได้

ฎ 8300-8302/2540 ที่พิพาทอยู่ในเขตป่าสงวน การรังวัดของเจ้าพนักงานที่ดินเพื่อออก น.ส.3ก.ไม่มีการแจ้งให้เจ้าพนักงานป่าไม้ไประวางแนวเขต เมื่อนายอำเภอมีคำสั่งให้ตรวจสอบแนวเขตที่ดิน เพราะมีเหตุสงสัยว่าที่ดินที่ขออนุญาต น.ส.3 ก.อยู่ในเขตป่าสงวน ซึ่งจำเลยในฐานะเจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดินอำเภอมีหน้าที่ต้องแจ้งให้เจ้าพนักงานป่าไม้ไประวางแนวเขตตามบันทึกข้อตกลงระหว่างกรมที่ดินกับกรมป่าไม้ว่า จำเลยไม่ได้แจ้งให้เจ้าพนักงานป่าไม้ไประวางแนวเขตแต่กลับรายงานต่อนายอำเภอว่าที่เกิดเหตุทั้งสามแปลงไม่อยู่ในเขตป่าสงวนเป็นเหตุให้นายอำเภอออก น.ส.3 ก.ให้แก่ ส. เป็นเหตุให้เกิดความเสียหาย แก่ทางราชการ การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดตามมาตรา 157,162(4) การกระทำดังกล่าวเป็นกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้ลงโทษตาม มาตรา 157ซึ่งเป็นบทที่มีโทษหนักที่สุด

- ฎ 2205/2532 จำเลยที่ 1 ถึง ที่ 4 และจำเลยที่ 6 เป็นเจ้าพนักงานได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจ การจ้างการก่อสร้างบ้านพักครู 1 หลัง มีหน้าที่ตรวจและควบคุมการจ้างให้ดำเนินไปตามข้อกำหนดในสัญญา แบบแปลนและแผนผัง เมื่อตรวจ เห็นเป็นการถูกต้องแล้ว ให้รับมอบงานแล้วรายงานต่อผู้มีอำนาจสั่งจ้างทราบพร้อมด้วยหลักฐาน การที่จำเลยที่ 1 ถึง ที่ 4 และจำเลยที่ 6 ได้ทำหลักฐานใบตรวจรับงานจ้างเหมาแจ้งว่าจำเลยที่ 7 ได้ก่อสร้างบ้านพักครูแล้วเสร็จตาม สัญญาจ้าง ทั้ง ๆ ที่เป็นความเท็จโดยงานยังไม่แล้วเสร็จ เป็นการรับรองเป็นหลักฐานซึ่งข้อเท็จจริงอันเอกสารนั้นมุ่งพิสูจน์ความจริงอันเป็นเท็จ เป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา 162(4) และเป็นเหตุให้มีการเบิกจ่ายเงินค่าจ้างเหมาก่อสร้างให้จำเลยที่ 7 รัไป จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเป็นเหตุให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้รับความเสียหายมีความผิดตาม ป.อ. มาตรา 157 ด้วย

ฎ1116-1118/2517 จำเลยเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่เป็นกรรมการตรวจรับรถยนต์ ซึ่งเทศบาลซื้อ ได้ลงชื่อในใบตรวจรับพัสดุซึ่งมีข้อความว่าคณะกรรมการได้ตรวจรับรถยนต์แล้ว เห็นว่ามีปริมาณและคุณภาพถูกต้องครบถ้วน ทั้งราคาก็เป็นไปตามราคาในท้องตลาด และได้ส่งมอบให้แก่เจ้าหน้าที่แผนกช่างรับไว้เป็นการถูกต้องแล้ว ซึ่งความจริงไม่มีการกระทำได้ดังกล่าวเลย เพราะผู้ขายยังไม่ได้นำรถมาส่งมอบการที่จำเลยยังไม่ได้ตรวจรับและส่งมอบแต่ลงชื่อรับรองเป็นหลักฐานว่าได้กระทำการดังกล่าว จึงเป็นการรับรองเท็จอันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 162(1) และการที่จำเลยรับรองเป็นหลักฐานว่ารถที่ตรวจรับมอบนี้มีปริมาณคุณภาพถูกต้องครบถ้วน ทั้งราคาก็เป็นไปตามราคาในท้องตลาด และได้ส่งมอบให้แก่เจ้าหน้าที่แผนกช่างรับไว้เป็นการถูกต้องแล้วนั้น เป็นการรับรองเป็นหลักฐานซึ่งข้อเท็จจริง อันเอกสารนั้นมุ่งพิสูจน์ความจริงอันเป็นเท็จดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 162(4) ด้วย แม้การรับรองเป็นหลักฐานเช่นนี้ จำเลยจะกระทำไปโดยไม่ทุจริต ไม่เกิดความเสียหายก็เป็นผิดตามมาตราดังกล่าว

ฎ 4201/2536 จำเลยเป็นเจ้าของพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต โดยทำใบรับแจ้งการตายอันเป็นเท็จ แล้วนำไปเป็นหลักฐานในการแจ้งการตายต่อนายทะเบียนให้ออกมรณบัตรของ จ. และนำไปเป็นหลักฐานในการขอคืนหลักประกันที่ ป. ได้ประกันตัว จ. และเบิกความเท็จต่อศาลว่า จ.ตายไปแล้ว การกระทำของจำเลยเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 137, 157, 162(1)(4), 267 ซึ่งเป็นการกระทำความผิดเดียวผิดกฎหมายหลายบท ให้ลงโทษตามมาตรา 157 ซึ่งเป็นบทหนักที่สุดกระหนงหนึ่งและเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 177 วรรคแรกอีกกระหนงหนึ่ง

ฎ 2205/2532 จำเลยที่ 1 ถึง ที่ 4 และจำเลยที่ 6 เป็นเจ้าพนักงานได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจการจ้างการก่อสร้างบ้านพักครู 1 หลัง มีหน้าที่ตรวจและควบคุมการจ้างให้ดำเนินไปตามข้อกำหนดในสัญญา แบบแปลนและแผนผัง เมื่อตรวจเห็นเป็นการถูกต้องแล้ว ให้รับมอบงานแล้วรายงานต่อผู้มีอำนาจสั่งจ้างทราบพร้อมด้วยหลักฐาน การที่จำเลยที่ 1 ถึง ที่ 4 และจำเลยที่ 6 **ได้ทำหลักฐานใบตรวจรับงานจ้างเหมาแจ้งว่าจำเลยที่ 7 ได้ ก่อสร้างบ้านพักครูแล้วเสร็จตาม สัญญาจ้าง ทั้ง ๆ ที่เป็นการเท็จโดยงานยังไม่แล้วเสร็จ** เป็นการรับรองเป็นหลักฐานซึ่งข้อเท็จจริงอันเอกสารนั้นมุ่งพิสูจน์ความจริงอันเป็นเท็จ เป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา 162(4) และเป็นเหตุให้มีการเบิกจ่ายเงินค่าจ้างเหมาก่อสร้างให้จำเลยที่ 7 รัไป จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเป็นเหตุให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้รับความเสียหายมีความผิดตาม ป.อ. มาตรา 157 ด้วย

ฎ 8010/2556 การที่จำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานได้รับมอบหมายให้รังวัดตรวจสอบที่ดินในการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ที่ดินพิพาท ให้**คำรับรองว่าที่ดินพิพาทซึ่งเป็นที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ เป็นที่สาธารณประโยชน์และเป็นที่ยกเว้นของทางราชการ** เพื่อให้ ส. ได้รับหนังสือรับรองการทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐ ทำให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ จึงมีความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบและการที่ทำหนังสือเสนอต่อนายอำเภอรับรองว่าออกทำการรังวัดตรวจสอบที่ดินตลอดจนตรวจสอบแล้วว่าสามารถออกแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.1) และหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 ก.) ได้ อันเป็นความเท็จ จึงมีความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ทำเอกสาร รับเอกสารหรือกรอกข้อความลงในเอกสารรับรองเป็นหลักฐานซึ่งข้อเท็จจริงอันเอกสารนั้นมุ่งพิสูจน์ความจริงอันเป็นเท็จ

จำเลยที่ 2 ลงลายมือชื่อในบันทึกสอบสวนสิทธิและใบรับรองเขตติดต่อที่ดิน**ยืนยันว่ามี**การครอบครองทำประโยชน์ต่อเนื่องและที่ดินมีแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.1) **ทั้งไม่ใช่ที่สาธารณะหรือที่หวงห้ามของทางราชการ**อันเป็นความเท็จ จำเลยที่ 2 จึงมีความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ทำเอกสาร รับเอกสารหรือกรอกข้อความลงในเอกสารรับรองเป็นหลักฐานซึ่งข้อเท็จจริงอันเอกสารนั้นมุ่งพิสูจน์ความจริงอันเป็นความเท็จ

ข้อสอบสมัยที่ 63 ปี 2553

แม้มีหน้าที่ในการจัดซื้อครุภัณฑ์ทั่ว ๆ ไปของมหาวิทยาลัยแต่เมื่อได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจการจ้าง มีหน้าที่ตรวจรับงานจ้าง **กลับลงลายมือชื่อในหนังสือรับมอบงานโดยไม่ได้ไปตรวจงานตามหน้าที่** ย่อมมีความผิดฐานเจ้าพนักงานรับรองหลักฐานอันเป็นความเท็จตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 162(1) และมีความผิดฐานเจ้าพนักงานละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบตามมาตรา 157 (เทียบฎ. 3003-3005/2525) แต่ไม่มีความผิดตามมาตรา 151 เพราะการเป็นกรรมการตรวจการจ้างไม่ใช่เป็นการกระทำอันเป็นการใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริตเกี่ยวกับหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการ หรือรักษาทรัพย์สินใดของมหาวิทยาลัย (เทียบฎ.1840/2522)

ข้อสอบผู้ช่วยผู้พิพากษาวันที่ 2 ส.ค.2558 หน้า ฎ. 2296-2297/2557 ไปออก

จำเลยที่ 1 ไปแจ้งเท็จต่อเจ้าพนักงานที่ดินว่าที่ดินมีการทำประโยชน์และมีเนื้อที่เพิ่ม ซึ่งเป็นความเท็จ ผิด ม.137
จำเลยที่ 2 เป็นนายอำเภอ มีหน้าที่ออก นส.3ก. ทราบดีว่าจำเลยที่ 1 มิได้ทำประโยชน์ในที่พิพาทและไม่มีเนื้อที่เพิ่ม
จำเลยที่ 2 ยังอนุญาตให้แก้ไขเนื้อที่และรูปแผนที่ เป็นการร่วมกับจำเลยที่ 1 กระทำผิด จำเลยที่ 2 ผิดตาม ม.162(4) และ 157

องค์ประกอบข้อสี่ เจตนา

ผู้กระทำจะต้องมีเจตนาในการทำเอกสารเท็จโดยวิธีการต่างๆ ตาม (1) - (4) (ไม่ต้องมีเจตนาทุจริต) มาตรา 162 แม้ไม่มีเจตนาทุจริตก็ผิด

ฎ 409-410/2509 มาตรา 157 ตอนแรก กับมาตรา 162 ไม่มี บทบัญญัติว่าจะต้องเป็นการกระทำโดยทุจริต ฉะนั้น เมื่อฟังได้ว่าจำเลย ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานออกใบสุทธิโดยจดทะเบียนแปลงข้อความไม่ตรงต่อความจริงและผิดระเบียบเพื่อให้พลทหารเอกนำไปแสดงต่อผู้บังคับบัญชาในการขอบำเหน็จความชอบนั้น ก็ได้ชื่อว่าจำเลยปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายโดยเฉพาะอย่างยิ่งแก่ราชการทหารในตัว ครอบงำความผิดตามมาตรา 157 ตอนแรก และมาตรา 162(3) ให้ลงโทษจำเลยตามมาตรา 157 ซึ่งเป็นบทหนัก

ฎ 3572/2529 การที่จำเลยที่ 1 และจำเลยที่ 3 ลงชื่อรับรองการตรวจสอบไม้อันเป็นการรับรองเป็นหลักฐานอันเป็นเท็จ และจำเลยที่ 1 ลงชื่อในฐานะกรรมการและเลขานุการ จำเลยที่ 3 ลงชื่อในฐานะกรรมการ นายอำเภอได้ยึดถือเอาเอกสารนี้เป็นหลักในการพิจารณาออกหนังสือรับรองให้ราษฎรตลอดมา จำเลยที่ 1 ที่ 3 ย่อมเห็นความสำคัญของเอกสารที่ตนลงชื่อนั้น จะอ้างว่าลงชื่อโดยขาดเจตนากระทำผิดไม่ได้ ส่วนจำเลยที่ 2 เป็นปลัดอำเภอได้ลงชื่อรับรองในเอกสารดังกล่าวอันเป็นการรับรองเป็นหลักฐานอันเป็นเท็จเช่นเดียวกัน การรับรองดังกล่าวต้องอาศัยการตรวจสอบที่ละเอียดถี่ถ้วน จะอ้างว่าลงชื่อรับรองโดยไม่ได้ตรวจสอบเพราะมีงานอื่นมาก ไม่มีเจตนากระทำผิดไม่ได้ การกระทำของจำเลยทั้งสามเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 162

ทำให้ตรงกับความจริง ไม่ผิดเพราะไม่มีอะไรเป็นเรื่องเท็จ

- ฎ 4900/2528 ทำเอกสารบันทึกถ้อยคำให้ ป. ลงลายมือชื่อแสดงว่าป. ยกที่ดินของตนให้เป็นที่สาธารณะ แม้เป็นการทำบันทึกภายหลังเมื่อที่ดินแปลงนั้นตกเป็นกรรมสิทธิ์ของโจทก์ผู้รับโอนแล้วก็ตาม
- ฎ 217/2531 กรรมการตรวจรับการจ้างซ่อมทำนบดินประชุมราษฎรในหมู่บ้านตกลงลดค่าจ้างขุดดินซ่อมทำนบดังกล่าวให้น้อยลงกว่าที่มีการอนุมัติเพื่อให้ได้จำนวนดินมากขึ้นให้ทำนบมีความแข็งแรงเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ต่อมาราษฎรได้รับจ้างขุดดินตามที่ได้มีการตกลงกัน จำเลยได้ร่วมกันทำเอกสารหนังสือขอเบิกเงินใบตรวจรับการจ้างแรงงาน ระบุรายละเอียดค่าแรงงาน จำนวนดินค่าคุมงานต่าง ๆ ให้ตรงกับที่ได้รับอนุมัติและเป็นหลักฐานว่าได้ดำเนินการแล้วเพื่อขอเบิกเงินจากทางราชการมาจ่ายให้แก่ราษฎรผู้รับจ้าง ดังนี้ เมื่อปรากฏว่ายอดเงินที่ระบุในเอกสารทั้งสี่ฉบับตรงกับยอดเงินที่จำเลยได้จ่ายให้แก่ราษฎรไปแล้ว จำนวนดินที่ไม่ตรงกันนั้นก็ขุดได้มากกว่าที่ระบุไว้ ไม่ปรากฏว่าจำเลยคนใดทุจริตได้ประโยชน์จากโครงการดังกล่าว แม้จำนวนดินและจำนวนเงินที่ระบุในเอกสารจะไม่ตรงกับความจริงไปบ้าง ก็ยังถือไม่ได้ว่าจำเลยได้ร่วมกันทำเอกสารและรับรองเอกสารอันเป็นเท็จ